

Интериорният текстил в ерата на дигиталните технологии

Последните 10-15 години интериорният текстил изживява истински бум, който е особено осезаем след 80те, а дори и 90те години на миналия век, може да се каже, застинали и изпаднали в рутина и еднообразие, което се отнася с още по-голяма сила за страните отсам желязната завеса. За разлика от тогава, настоящия момент е истински Ренесанс на креативността и фантазията в света на текстилния дизайн и неговото приложение в интериора. Историцизма и документализма в текстилния дизайн отстъпиха място на един съвършено нов подход изхождащ от пълноценното използване на дигиталните технологии в проектирането и печата.

Навлизането на дигиталните технологии при текстилния печат и усъвършенстването на софтуера за проектиране на дизайн на текстилната повърхност¹ промениха визията на текстила, както никоя технология до преди това. Компютърното проектиране на текстилен дизайн даде на художниците един огромен арсенал от изразни средства за създаване на сложни и уникални изображения (фиг.1), които благодарение на въвеждането на дигиталния текстилен печат могат да бъдат отпечатвани върху текстил със същия успех, както върху хартия. Разбира се текстилът има своите специфични характеристики като прозрачност, еластичност, текстура и т.н., което предполага различни проблеми и възможности от тези при хартията. Важното в случая е, че благодарение на дигиталното проектиране и печат проектите получават възможност за 100 процентово реализиране, няма невъзможни за възпроизвеждане изображения.

Може би най-съществената промяна, която донесоха дигиталните технологии е гъвкавостта и скъсените дистанции между художника-дизайнер, фирмите изпълнители на дигитален текстилен печат и крайния потребител-клиента. Възможността за реализиране на единични бройки, малки серии и линейни метри продукт може да се окаже по-съществена за малките фирми и художници на свободна практика по отношение на реализацията на по-голям брой идеи и проекти. А това е особено важно сега, когато българските дизайнери имат възможност да бъдат част от света и да поставят едно ново качествено начало в полето на текстилния дизайн в България. За разлика от западните си колеги ние не можем да стъпим върху вековни традиции в производството и дизайна на текстил като Великобритания и Швейцария, но можем да подходим по-смело и творчески. Много пъти в историята на текстилния дизайн малки

---

¹ Под текстилна повърхност тук разбираме, че става дума за плата като двуизмерна плоскост без да се взимат предвид неговата плътност, структура на изграждане (сплитка) и материал.

групи художници създават повече емблематични за времето си дизайни и разбиват монотонността около себе си, въпреки господството на големите фирми и концерни в бранша.

И така дигиталният печат дава възможност да бъдат произведени продукти с бутиков обем и индустриално качество. Това означава, че интериорният текстил произведен с помощта на съвременните технологии няма вида на хенд- мейд изделие и най- вече носи идеята за продукт, който има повече културна стойност като резултат на интелектуален труд, отколкото на занаятчийско изделие при това без да губи от своята оригиналност и уникалност. Отпадането на ограниченията в изпълнението на малки обеми за печат отваря нови възможности за персонализиране на интериорния текстил за съответния интериор. Вместо да избират от готови и широко разпространени модели интериорните дизайнери и архитекти могат да поръчат текстил, който да бъде концептуално свързан с останалите елементи от интериора за да постигнат възможно най- задоволителни резултати, да бъдат уникални и неповторими. Тези възможности дават и поле за колаборация между дизайнери, художници и архитекти и превръщат интериорния дизайн в онова „монументално“ изкуство, което Кандински предрича още в началото на XX век.²

В тази връзка Карим Рашид споделя в негово интервю, колко важно е за него да може бързо да види дизайна готов върху плат, тапет или друга повърхност, и как това напълно променя динамиката в неговата работа.³ Наистина скъсяването на сроковете и възможността да промениш цветовете буквално за минути пред очите на своя клиент отвежда дизайна на текстил отвъд много ограничения останали в миналия век. Ако има тенденция като цяло в интериорния текстил в настоящия момент, то тя със сигурност е персонализация на дизайна. Ако говорим за съвременен интериорен дизайн на високо ниво, използването на текстил от масовото производство е неуместно. Точно този факт най- категорично изважда текстила от декорацията и му дава право да заеме едно заслужено място като основна част от интериора. И съвсем естествено вече е да говорим за дизайн на повърхността тъй като дигиталните принтери се използват за печат върху различни повърхности, от хартия за тапети, винил за окачени тавани до килими, лампи и много други, но остава идеята за повърхност, която е носител на информация, и която е натоварена с функция. Функция, не непременно утилитарна, а по- скоро емоционална и културна.

Фотографията е често използвано изразно средство в дизайна на платове още от 60^{те} години на миналия век, но с въвеждането на дигиталния печат и възможностите, които дава софтуерът за обработване на растерни изображения се превръща в основна част от новия визуален език.

---

² Кандински, В., За духовното в изкуството, Библиотека Касталия, София 1998г., стр. 49, II^{ра} абзац.

³ <http://youtu.be/5AqDdq1i4T0>

Флоралните десени проектирани с помощта на монтаж и дигитални ефекти притежават едновременно класически вид и модерно излъчване. Компютърно обработените изображения на цветя придават на десена триизмерност, която създава динамика и разчупва пространството. Едновременно реалистични и абстрактни са цветята в колекцията от завеси с цветя на Креасион Бауман, на прозрачен фон сякаш плуват в самото пространство създават усещане за лекота и въздушност. Компютърно обработените фотографии на цветя дадоха на флоралните дизайни глътка свеж въздух и несъмнено им помогнаха да намерят място в много съвременни пространства без да наваяват сантиментална нотка или носталгия по стила „Cottage”- семейната провинциална къща.

Фотографията е тази, която особено много помага на съвременния текстилен дизайн да премине на едно по- високо ниво, да отскочи от чисто декоративната функция към едно идейно и концептуално присъствие в цялостния контекст на интериора. Диваните на Гаетано Пеше във формата и с образа на планина, илюстрират много добре как фотографията може да бъде интегрирана заедно с текстила в пространството. Тук виждаме една интересна възможност за комбиниране на изображение с форма, която може да бъде интерпретирана по различни начини. В случая с диваните на Гаетано Пеше⁴ имаме диван,(фиг.2) който следва формата на образа, на планината, но може също така дизайна или образа да следва формата на мебелите, като пример давам един стол на Сам Едкинс.(фиг.3) Този подход създава едно сюрреалистично усещане за пространство в пространството, което също се налага като тенденция в последните години. Тук трябва да отбележим, че е добре да се внимава с използването на фотография за да не се залитне в едно самоцелно декориране, което много напомня за баналните фототапети от осемдесетте години на XX век така често виждани по онова време в домовете.

Освен флоралните дизайни, които безспорно са вечна и неизчерпаема тема, геометричните компютърни графики са много често използвани. Ефекта на калейдоскопа е особено популярен от няколко години, едновременно съвременен, но и неизбежно напомнящ на психеделичните десени и техниката за багрене „Тай-дай” от края на шейсетте години на XX век, особено популярни върху тениски и обложки на плочи на рок групите от това време. Художничката Весела Станоева създава огледални абстрактни композиции направо на плажа със своя i-phone, като използва мобилно приложение. От снимките на свои приятели тя прави геометрични композиции с ефект на калейдоскоп и демонстрира, че дизайна може да бъде забавен днес. Тази гъвкавост може да се използва по един наистина удивителен начин. Без зависимост от материална база, на плажа или в планината, само пълна свобода на идеите, изобретателността и фантазията.

---

⁴ <http://www.gaetanopesce.com/>

Като цяло може да се каже, че образът е това, което определя съвременния текстилен дизайн. И това е съвсем естествено и закономерно при положение, че живеем в свят наситен с реклама, телевизия, кино и т.н. образи, които ни заобикалят отвсякъде. Образите абстрактни или реалистични влизат и в интериора, а техен най- естествен носител е текстила. Едно от предимствата на дигиталния текстилен печат е възможността за вдигане на мащабите. Една тенденция възникнала през седемдесетте години на миналия век, а именно така наречения „гигантизъм“ се реализира днес изключително успешно тъй като ограниченията, които по- старите техники за печатане (ситопечата) налагаха вече не съществуват. Това са едри композиции, които например при завесите имат само един повтор от пода до тавана, силно увеличени фотографски образи- портрети, фигури, пейзажи, цветя, графики и т.н. Играта с мащабите предлага много предизвикателства за въздействие в пространството с помощта на текстила и тапетите. Едрите изображения намират място, както в големи и просторни пространства, така и в малки офиси, апартаменти и други обществени пространства.

Комбинирането на ръчно рисувани изображения и компютърна намеса дава много добри резултати. Уникалността на рисунката, не се загубва, а получава допълнителни ефекти и корекции. Могат да бъдат сканирани графични скици, монотипии, платна с маслени бои, акварели и много други. Интересно е комбинирането на компютърна графика с рисунки. Това е един цял раздел от много възможни комбинации. За пример давам мои проекти от тази година, (фиг.4,5) които са комбинация от рисунка с акварел, обработена с фотешоп върху фон от графичен растер на точки и оп-арт структура.

Дигиталните технологии в текстилния печат и проектиране наистина ни дават безкрайни възможности да създадем един по- добър свят, където индивидуализма и свободата намират израз във всичко, което ни заобикаля. Не на последно място трябва да отбележим, че високотехнологичните текстилни принтери използват в пъти по- малко мастило, не замърсяват водата и въздуха. Възпроизвеждат невъобразим брой цветове. Дизайн забавен като детска игра, защо не? Разбира се има скептици, които не разбират посоката, в която върви текстилния дизайн, и вероятно изпитват носталгия към кофите с печатна паста и претъпканите ателиета, но хубавото е, че младите български художници имат възможност за пръв път от няколко поколения да участват със своето творчество в това, което се случва сега в този момент и да оставят следа. Ето защо е важно учениците и студентите, които изучават текстилен и интериорен дизайн да бъдат добре запознати с възможностите, които са на крачка от тях.

